

Oss om slutförvarsprojektet

- Grundläggande ståndpunkter
- Förutsättningar
- Ansvar och roller
- Vår syn på rollerna
- Avgörande kritik mot projektet
- Sammanfattning

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Grundläggande ståndpunkter

- Radioaktiv strålning innebär alltid risker
- Radioaktiva ämnen sprids till människor och natur via vatten, luft och föda
- Klyvbara ämnen som kan användas för vapen skall göras oåtkomliga för spridning
- All verksamhet skall enligt lag främja långsiktig *hållbar utveckling*
- Finns det osäkerheter ska *försiktighetsprincipen* gälla
- Det finns inga helt säkra tekniska lösningar och därför kan inga garantier ges
- Utgångspunkten måste vara att det kommer att uppstå läckage av radioaktiva ämnen

---

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Förutsättningar

- Kärnkraftverkens drifttillstånd kräver att man löser avfallsproblemen
- Kärnkraftindustrin är ensam ansvarig för avfallet fram till det att slutförvaren försluts
- Kärnkraftindustrin ska stå för alla kostnader

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Förutsättningar

- Miljölagstiftningen ställer krav på hållbar utveckling
- Den miljömässigt bästa platsen ska väljas
- Den miljömässigt bästa tekniken ska väljas – BAT
- MKB-lagstiftningen kräver tydliga alternativ för metod- och platsval
- ...att miljömässiga osäkerheter, brister och konsekvenser ska synliggöras
- EG-direktiven kräver bl.a. att grundvattnet inte får förorenas
- Ingångna internationella åtaganden om att förebygga och eliminera utsläpp till bl.a. Östersjön
- Försiktighetsprincipen ska gälla

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Ansvar och roller

Ansvar = att svara upp mot en handling och vara beredd att ta konsekvenserna (answer)

- Formellt ansvar – enligt lag eller på annat sätt ålagt
- Moraliskt och etiskt ansvar – bygger på en värdegrund som vi vill ska gälla alla

Ansvar och roller

Formellt ansvar – i kärnavfallsfrågan

Gäller för kärnkraftindustrin

som enligt lag är ansvariga att ta hand om avfallsproblemet som en konsekvens av de producerar "en av de farligaste avfallstyperna som mänskligheten producerat" (SKI)

Gäller för tillsynsmyndigheterna

enligt myndighetsdirektiv

Ansvar och roller

Moraliskt och etiskt ansvar – i kärnavfallsfrågan

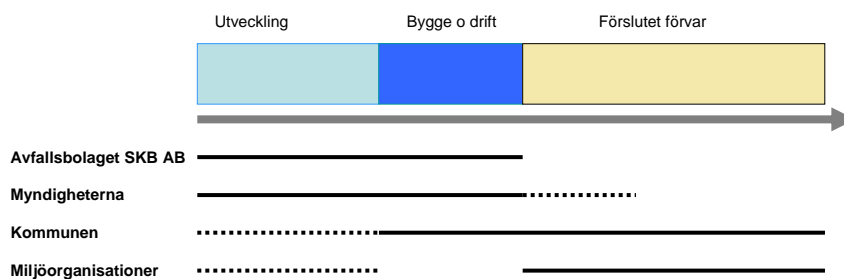
Alla har ett moraliskt och etiskt ansvar inför sig själva och andra – nu och för all framtid
- att värna om grundförutsättningarna för allt liv...

- Ren luft
- Rent vatten
- Ren mark/natur

Denna hållning är grunden för definitionen av långsiktigt *hållbar utveckling*
(Kravet om *hållbar utveckling* finns inskrivet i målparagrafen (1§) i Miljöbalken och i EU:s miljödirektiv)

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Vår syn på rollerna

Avfallsbolag och myndigheter med ålagt ansvar har fokus på tekniken, medan bl.a. allmänhetens politiska företrädare och miljöorganisationer har fokus på den långsiktiga konsekvenser för miljön.

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Avgörande kritik mot projektet

Tidig låsning till en metod

Den valda KBS-3-metoden bygger på tre principer...

- **Isolering** - kopparkapslar
- **Fördröjning** – lera
- **Utspädning – grundvattnet och Östersjön**
Utspädning är rimligen inte förenligt med kravet på hållbar utveckling

Metoden har aldrig miljöprövats

Risk för intrång i KBS-3-förvar (Återtagbarhet)

Okart om det använda kärnbränslet ska definieras som avfall eller som en möjlig resurs. (Slutförvar eller återtagbarhet)

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Avgörande kritik mot projektet

Val av plats bygger på lokal acceptens hos allmänhet och politiker – inte på att finna den möjligt bästa platsen ur miljöperspektiv.

22 kommuner har varit inblandade i förstudieprocessen. Bara 2 har tackat ja – båda kärnkraftkommuner.

Andra lokaliseringsplatser har avförts trots dokumenterade möjlig säkerhetsfördelar (Hultsfred)

Industriella fördelar har prioriterats upp framför långsiktig säkerhet (SSI – Fud-K)

Tidsfaktorn används som argument för metodvalet

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Sammanfattning

Formellt ansvar

Kärnkraftindustri/SKB AB/Myndigheter

Ansvar gälls tills att uppdraget uppfyllt	Tid
Uppfylla tekniska krav – "tillräckligt säkert"	Krav på metod
Ja	Uppfyllt?
Uppfylla tekniska krav – "tillräckligt säkert"	Krav på plats
Ja	Ansvar uppfyllt?

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Sammanfattning

Formellt ansvar

Kärnkraftindustri/SKB AB/Myndigheter

Moraliskt ansvar

Alla/envar/politiker/miljödombstol

Ansvar gälls tills att uppdraget uppfyllt	Tid	Ansvar gälls i all evig tid
Uppfyll tekniska krav – "tillräckligt säkert"	Krav på metod	Största möjliga skydd för miljön
Ja	Uppfyllt?	Nej
Uppfyll tekniska krav – "tillräckligt säkert"	Krav på plats	Största möjliga skydd för miljön
Ja	Ansvar uppfyllt?	Nej

OSS Opinionsgruppen för säker slutförvaring Febr 2007

Sammanfattning

- **Metodvalet saknar systematik och tydliga miljömässiga syften och mål**
- **KBS-3-metoden är inte förenlig med miljölagens krav och uppsatta miljömål**
- **Forsmark och Simpevarp är valda utifrån industriella fördelar och lokal acceptans**
- **Kärnkraftindustrin har låst sig vid metod och plats utifrån företagsekonomiska aspekter**
- **Avfallshanteringens koppling till drifttillstånden tvingar på oss en sämre lösning**
- **Liknande säkerhetskultur råder inom slutförvarsprojektet som inom kärnkraftindustrin**
- **Kommunerna har en nyckelposition som ännu är outnyttjad**
- **Frågan kommer att avgöras av miljödomstolen och politiker**